

Fylkesmannen i Hedmark

Fylkesmannen informerer 2017

Et informasjonsblad til beitebrukere,
rovviltkontakter og kommunene
i Hedmark

Nr. 1

- 21. årgang -

Kontakt med Fylkesmannen

Ønsker du å komme i kontakt med Fylkesmannens saksbehandlere for rovviltsaker kan du ringe eller sende e-post i kontortiden som er mandag til fredag fra 08:00 til 15:00. Se tabell under med kontaktinformasjon.

Utenfor kontortiden har Fylkesmannen en vakttelefon for akutte situasjoner hvor du treffer en saksbehandler. Telefonen er åpen i tidsrommet fra 15. mai til 15. september.

- mandag til fredag: 08:00-21:00
- lørdag og søndag: 10:00-20:00

Utenom denne tiden kan du legge igjen en beskjed, så vil du bli kontaktet påfølgende dag.

FYLKESMANNEN I HEDMARK		
Saksbehandler	Telefon	E-post
Øyvind Gotehus	62 55 11 66	fmheogo@fylkesmannen.no
Rannveig Helgesen	62 55 11 75	fmherhe@fylkesmannen.no
Thomas Olstad	62 55 11 81	fmhetol@fylkesmannen.no
Julie Sørby	62 55 12 50	fmhejgso@fylkesmannen.no
Ståle Sørensen	62 55 11 70	fmhesso@fylkesmannen.no
Sentralbordet	62 55 10 00	fmhepost@fylkesmannen.no
VAKTTELEFONEN	970 29 840	Mandag til fredag: kl. 8:00-21:00 Lørdag og søndag: kl. 10:00-20:00

Noen viktige datoer

- 📅 **15. januar:** Frist for søknad om forebyggende og konfliktdempende midler
- 📅 **25. september:** Frist for rapportering av gjennomføringen av forebyggende tiltak.
- 📅 **1. november:** Frist for søknad om erstatning.

Søknads- og rapporteringsskjema finner du på Elektronisk søknadssenter:

www.soknadssenter.miljodirektoratet.no

Hva gjør du ved mistanke om rovviltskade på husdyr?

1. Når skaden oppdages – kontakt rovviltkontakt i SNO for avtale om kadaverundersøkelse. Liste over rovviltkontakter finnes på s. 5 i denne infofolderen. Informer også gjerne Fylkesmannen på vakttelefon **97029840**. Drøft muligheten for akutte forebyggende tiltak, som for eksempel ekstraordinære tilsynsmidler.
2. Dersom SNO konkluderer med at det er fredet rovvilt som har forvoldt skade på husdyr – vurder søknad om skadefellingstillatelse ut i fra skadeomfang og skadens alder. Kontakt Fylkesmannen på vakttelefon **97029840**.
Fylkesmannen har myndighet til å gi tillatelse til skadefelling.
3. Dersom skadefellingsforsøk iverksettes, er tett dialog med kommunalt skadefellingslag, SNO og Fylkesmannen viktig.

Skadefelling er hjemlet i §§ 8 og 9 i Forskrift om forvaltning av rovvilt og § 18 b) i Naturmangfoldloven.

Nødvergerett

Naturmangfoldloven § 17 2. ledd:

”Vilt kan avlives når det må anses påkrevd for å fjerne en aktuell og betydelig fare for skade på person. Eieren, eller en som opptrer på vegne av eieren, kan avlive vilt under direkte angrep på bufe, tamrein, gris, hund og fjørfe.”

Naturmangfoldloven § 17 a 1. ledd:

”Eieren, eller en som opptrer på vegne av eieren, kan avlive rovdyr som befinner seg i rovdysikkert hegn når avliving må anses påkrevd for å fjerne en aktuell og betydelig fare for skade på produksjonsdyr eller hund. Hegnet må tilfredsstille kravene til rovdysikkert hegn fastsatt av myndigheten etter loven.”

Ved bruk av nødvergeretten skal den som har forsøkt eller foretatt felling straks melde dette til politiet.

Foto © Finn Davidsen

Foto © Eiliv Snadberg

Foto © scanpix

Informasjon fra Statens naturoppsyn (SNO) v/Stein Arne Brendryen

SNO har ansvaret for dokumentasjon av skader på husdyr, tamrein, bikuber og jakthunder forvoldt av rovdyr, samt bestandsregistrering og kartlegging av rovdyrbestander.

Varsling/rapportering om skader og spor etter store rovdyr

Ifølge erstatningsreglene er det et vilkår for å gi erstatning at *"dyreeier har bidratt til at tap avdekkes så tidlig som mulig. Straks et taps- eller skadetilfelle oppdages, skal det gis melding til SNO v/rovviltkontakt (fylkesmannen eller den Miljøverndepartementet bestemmer for vurdering av årsak)"*. Det er derfor viktig at det blir varslet umiddelbart om skader på bufe til den rovviltkontakten som har ansvaret for området.

Er ikke rovviltkontakten å treffe, legg send tekstmelding eller legg igjen beskjed på telefonsvarer

Hvis det ikke oppnås kontakt med rovviltkontakt, så forsøk å ringe SNO-koordinator, eller send sms.

De fleste rovviltkontaktene er i annen jobb, slik at det normalt vil ta litt tid før denne kommer til stedet.

Alle kadavre skal i utgangspunktet undersøkes, også om det har vært skade i området før i sesongen.

Meld fra om spor av bjørn til rovviltkontakt

Funn av ekskrement fra jerv, ulv og brunbjørn for DNA-analyse er viktig for bestandsregistrering. Det er også spormeldinger og synsobservasjoner. Ta kontakt med rovviltkontakt.

Rovbasen

Mange er med på bestandsregistrering i form av spormeldinger og DNA-innsamling. Det er

en enkel mulighet for å finne svar på disse ved å gå inn i Rovbasen:

www.naturoppsyn.no eller på www.rovdata.no sine sider. Her ligger alle rapporter. Vær oppmerksom på at det ikke er alle funn som er av den kvalitet at det gir DNA-svar på art og individ, derfor er det viktig med mange prøver.

SNO takker for samarbeid og alle meldinger som kommer i løpet av året, dette er et viktig grunnlag for bestandsovervåkingen!

Noen praktiske tips ved funn av kadaver

- Meld snarest fra til rovviltkontakten i området
- Ta et bilde av kadaveret
- Stedfest kadaveret på kart eller ved hjelp av GPS
- Dekk til kadaveret slik at åtselere ikke kommer til

Det er svært viktig med merking, eller GPS-posisjon, slik at det blir brukt minst mulig tid og ressurser for alle parter til å gjenfinne kadaveret.

Rovviltkontakter for dokumentasjon av rovviltskader beitesesongen 2017 og oppfølging av spormeldinger, - kontaktpersoner i SNO:

STATENS NATUROPPSYN – HEDMARK		
Navn	Tlf. mobil	Hovedområde
Jon Horten	900 92 824	Tolga/Os
Ingebrigt Storli	977 06 936	Tynset
Egil Rune Slåen	913 96 360	Folldal
Sigrid Ekran	458 08 477	Folldal
Svein Erik Bjørke	970 41 796	Rendalen
Per Magne Opphus	917 14 053	Stor-Elvdal
Bjørnar Johnsen	970 63 383	Engerdal
Bjørn Tore Bækken	907 63 115	Trysil
Erling Ness	976 74 808	Åmot
Rune Bjørnstad	908 35 709	Midtfylket
Olaf Tørudbakken	950 31 065	Ringsaker
Simen Bredvold	918 27 296	Sør-fylket
Lars Gangås, Fellingsleder	416 10 881	Sør-Norge
Erik Ola Helstad, Felling	909 91 698	Sør-Norge
Eivind Faldet, rovviltmedarbeider	915 32 128	Hedmark
Stein Arne Brendryen		
SNO-koordinator:	482 59 027	Hedmark

INFORMASJON FRA MATTILSYNET

Dyrevelferd på beite

Mattilsynet er opptatt av at husdyr skal ha trygge forhold på utmarksbeite, uten vesentlig risiko for sykdom eller skader. Beiting er et dyrevelferdsmessig gode. Mattilsynet samarbeider tett med Fylkesmannen og rovviltforvaltningen for å forebygge skader forårsaket av fredet rovvilt. Fredet rovvilt utgjør en betydelig dyrevelferdsrisiko i mange distrikter. Mattilsynet forventer at nødvendige tiltak settes inn når faresituasjoner oppstår.

Husk krav til dokumentasjon

Dyreiere skal ha oppdaterte skriftlige registreringer gjennom beitesesongen, som for resten av året. Der skal det stå opplysninger om merking, antall dyr sluppet på beite, dyr som dør inkludert sannsynlig dødsårsak, helsetilstand, når dyr flyttes og hvis det skjer noe spesielt. Disse opplysningene er det som kalles dyreholdsjournal.

Viktig med robuste dyr på beite

* **God helse:** Kun friske dyr skal slippes på beite og lammene skal være store nok.

* **Veieing ved slipp:** Det anbefales å veie lammene ved beiteslipp for å sikre et forsvarlig slipp og kunne ha en god oppfølging av tilvekst i sesongen. Dette vil også være en viktig dokumentasjon å henvise til ved tap på beite.

* **Parasittbehandling:** Vi anbefaler å følge rådgiving av praktiserende veterinær for rutiner i den enkelte besetning. Avføringsprøver kan være en god pekepinn på smittesituasjonen. Det er viktig å veie de største dyrene for å sikre at dosering ikke blir for liten, ettersom effekt av middelet da kan utebli.

* **Fluemark:** Det ble gjort erfaringer under forrige beitesesong som indikerer at fluemark utgjør en helsemessig trussel i lavtliggende beiteområder. Vått og varmt klima i skogsterreng er en risikofaktor, samt at mye ull og avføring i ull kan tiltrekke seg fluer og gi egglegging. Det henvises til punkt over om parasittbehandling, med tanke på å unngå løs avføring.

Mattilsynet kan vedta nedsanking eller samling av dyr

Dyreiere er ansvarlig for sine beitedyr. I spesielle situasjoner kan Mattilsynet fatte vedtak om samling av dyr og nedsanking fra beite. Dyreiere kan da ha rett til en kompensasjon for å dekke ekstrakostnader. Vi anbefaler at beitelag og enkeltbrukere har en plan for beredskapsareal til bruk ved akutte situasjoner.

Overvåkning av skrapesjuka hos småfe

Mattilsynet minner om at det skal varsles om alle småfe eldre enn 18 mnd. som dør eller avlives, uansett årsak. Årsaken til dette er at Mattilsynet må ha mulighet til uttak av hjernep prøver som et ledd i helseovervåkingen. Dette er viktig for å dokumentere og opprettholde en god helsestatus i saue- og geiteholdet, og slik sikre at forbrukerne har tillit til mattryggheten i norske landbruksprodukter. Prøvetaking og undersøkelse er uten kostander for dyreiere.

Aktuelt regelverk for småfe innenfor Mattilsynets felt, som du finner på www.lovdatab.no

Forskrift om velferd for småfe

Forskrift om merking, registrering mv. av småfe

Forskrift om bekjempelse av dyresjukdommer

Kontakt Mattilsynet:

☎ Felles sentralbord: 22 40 00 00 www.mattilsynet.no (menyvalg: «kontakt oss»)

Forebyggende tiltak i 2017

Hedmark har i 2017 fått tildelt en budsjetttramme på 14 mill. kr til forebyggende og konfliktdempende tiltak. I tillegg kommer 1 mill. kr til kjøp av tjenester. På det tidspunktet budsjettet ble fastsatt var det ingen fungerende rovviltnemnd i Hedmark. Fylkesmannen la derfor til grunn en budsjett-disponering for de ulike typene av forebyggende og konfliktdempende tiltak på linje med vedtakene i nemnda de foregående år (se tabell 1). Satsene for hjemmebeite, tidlig sankning og gjerding er de samme som i 2016. Fylkesmannen behandler de enkelte søknadene ut fra fastsatt budsjett og forvaltningsplanen for rovvilt.

Tabell 1: Budsjett for FKT-midler 2017

Ekstraordinært tilsyn	350 000
Akutte tiltak	600 000
Forberedt tidlig sankning	2 050 000
Utvidet tilsyn i komb. m tidl. sankning	500 000
Hjemmebeite	6 000 000
Flytting av sau	1 100 000
Gjerding	350 000
Gjerdeprosjektene i Trysil/Grue	700 000
Tekniske tiltak	250 000
Beredskapsarealer	0
Forebyggende tiltak i reindrifta	75 000
Konfliktdempende tiltak	225 000
Forskning, utvikling, evaluering	150 000
Fellingsvederlag	1 600 000
Diverse	50 000
SUM:	14 000 000

Akutte forebyggende tiltak

Ved akutte tapssituasjoner i beitesesongen kan beitelag/beitebrukere søke om akutte midler. Følgende kriterier bør være tilstede for at søknad om akutte midler skal innvilges:

- Det bør være dokumentert et visst skadeomfang
- Potensiale for fremtidig og vedvarende skade bør være tilstede
- Skadesituasjonen bør være akutt og pågående

Ring Fylkesmannens vakttelefon på 97029840 for å diskutere akutte tiltak.

Midler til å få oversikt over skader og tapsomfang, ekstra tilsyn og tidlig nedsanking eksempler som tiltak som det kan være mulig å få tilskudd til.

Søknads- og rapporteringsskjema finner du på Elektronisk søknadssenter:

www.soknadssenter.miljodirektoratet.no

Foto © Finn Davidsen

Foto © Julie Sørby

Foto © Finn Davidsen

Foto © Julie Sørby

Skadefelling i 2016

Fylkesmannen behandlet 54 søknader om skadefelling i 2016. I 43 tilfeller ble fellingstillatelse gitt. Tre bjørner og to ulver ble felt på skadefelling. Bjørnene ble felt i henholdsvis Stor-Elvdal, Tynset og Våler mens de to ulvene ble felt i henholdsvis Stange og Rendalen. Det er brukt kr 1 769 000 til fellingsvederlag. I tillegg er det brukt kr 15 000 til kompetansehevede tiltak for medlemmer av kommunale fellingslag.

Erstatning for tap av husdyr grunnet fredet rovvilt

Utviklingen i sauetallet har i en lang periode vist en nedadgående trend, men med store variasjoner internt i fylket. Det synes nå som om sauetallet i fylket som helhet har stabilisert seg. Tall fra søknader om produksjonstilskudd viser at 563 brukere har hatt sau på utmarksbeite i Hedmark i hele eller deler av sesongen 2016. Fylkesmannen har mottatt 187 søknader om erstatning, og disse hadde et samlet krav på 4919 sauer. Det er utbetalt erstatning for totalt 3055 sauer, med et samlet beløp på kr 8,3 mill. Tapene det enkelte år påvirkes i stor grad av antall streifdyr av ulv og bjørn inn i prioriterte beiteområder, og hvorvidt man i slike tilfeller lykkes med skadefelling. I tillegg ser man at i beiteområder hvor det i løpet av vinteren har vært jerveyngling kan bli store tap hvis man ikke lykkes med uttak i forkant av sesongen. Erstatningskravene har de siste årene vist en nedadgående trend, men er noe høyere i 2016 sammenlignet med 2015, jf. fig.1. Nedgangen i tapene skyldes i stor grad at det er satt inn tunge forebyggende tiltak i områder som har vært spesielt utsatt for rovdyr tap, og færre beitedyr i de mest utsatte områdene. Enkelte beitelag og -brukere hadde også i 2016 store tap til fredet rovvilt.

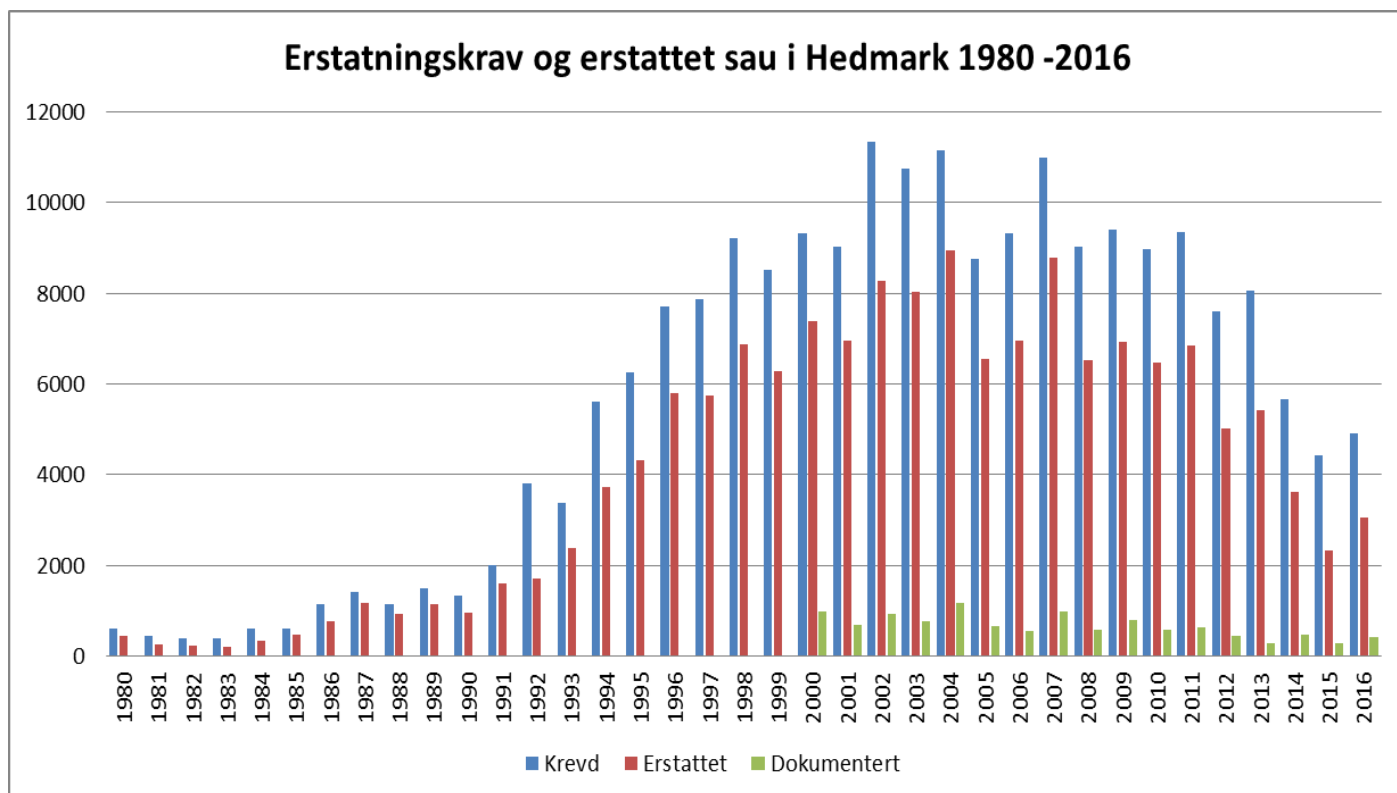

Fig.1 Utvikling i antall krav, erstattede og dokumenterte skader i Hedmark i perioden 1980-2016 (kilde: Rovbase).

I 2016 undersøkte SNO 676 kadaver. Av disse ble 251 kadaver dokumentert drept av ulv, 99 ble dokumentert drept av bjørn, 24 ble dokumentert drept av jerv, 6 dokumentert drept av gaupe og 3 dokumentert drept av fredet rovvilt. Det er et krav i erstatningsforskriften at det skal være mer enn 50 % sannsynlighet for at rovvilt er årsaken til at husdyr er drept/forsvunnet for at det kan gis erstatning.

Vedr. erstatning for tap av husdyr grunnet fredet rovvilt 2017

Søknadene skal leveres gjennom elektronisk søknadssenter (www.miljodirektoratet.no) **innen 1. november**. Som vedlegg til søknaden skal det gis opplysninger om individspesifikke data (ID-merker, relasjoner mellom søye og lam, samt oversikt over skade-/dødsårsak, herunder sjukdomstilfeller) over alle dyr i besetningen.

Søknadene behandles etter forskrift om erstatning når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt av 30. mai 2014 nr. 677.

Noen av de viktigste føringene i forskriften er:

Dyreeier har plikt til å avdekke tap så tidlig som mulig, og det er dyreeiers sjølstendige ansvar å sannsynliggjøre at tap er forårsaket av rovvilt. Straks et taps- eller skadetilfelle avdekkes, hvor det antas at rovvilt er skadevolder, skal SNOs rovviltkontakt i området kontaktes.

Mottar en dyreeier erstatning for tap til fredet rovvilt, skal mordyra påfølgende år kodemerkes for lammetall.

Det skal føres tilsyn med dyr på utmarksbeite i et omfang som er tilpasset besetningsstørrelse og lokal risikovurdering. Målsettingen med dette er å hindre unødvendig lidelse hos dyra. I områder der det er kjent at rovvilt er en risikofaktor, må tilsynsfrekvensen være høyere enn i områder uten eller med tilfeldig forekomst av rovvilt. Det skal uansett utføres tilsyn minst én gang i uka.

Dyreeier har et sjølstendig ansvar for å følge opp en akutt situasjon, herunder på eget initiativ å oppsøke aktuelle tiltak og mulige støtteordninger. Oppstår det akutte situasjoner, enten ved stor uro i flokken, savnede, drepte eller skadde dyr, bør dyreeier henvende seg til Fylkesmannen for eventuell utredning av løsninger som kan virke forebyggende.

Dyr som SNO har fastslått er skadd eller drept av rovvilt erstattes fullt ut (§ 6). For resterende tapte dyr må det foretas en skjønnsmessig vurdering av om det er sannsynlighetsovervekt for at rovvilt er tapsårsak, jf §§ 7 eller 8. Dersom kriteriene i § 7 bokstavene a til d er oppfylt, anses alt tap over normalt tap i beiteområdet som forvoldt av rovvilt. Er ett eller flere av vilkårene i § 7 ikke oppfylt, må vurderingene for erstatning gjøres etter § 8, tilsvarende dagens ordning. Det skal gjøres en bred vurdering av alle aktuelle årsaksfaktorer.

Les mer om forskriften på departementets hjemmeside, www.regjeringen.no/no/kld.

Under behandlingen av erstatningssøknader og søknader om produksjonstilskudd m.m. benytter Fylkesmannen seg av tilgjengelig informasjon om besetningene i alle aktuelle databaser.

Fylkesmannen minner om at det er viktig å kvalitetssikre dyretall som oppgis i de ulike databaser, som f.eks. søknad om produksjonstilskudd, forebyggende tiltak,

Erstatning for storfe drept av fredet rovvilt

Antall søknader om erstatning av storfe som tapt til fredet rovvilt varierer noe fra år til år. I snitt søkes det om erstatning for ca. 10 storfe årlig. I 2016 ble det søkt erstattet 14 storfe, hvorav 7 ble erstattet. 2 av disse var dokumentert tatt av ulv. Verdien av dyrene beregnes ut i fra forskrift om erstatning etter offentlig pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon. Det ble utbetalt kr 133 320 i erstatning for storfe tapt til fredet rovvilt i 2016.

Det er ikke eget søknadsskjema for erstatning av storfe. Et brev til Fylkesmannen, innen 1. november, med følgende informasjon er tilstrekkelig:

- Storferase
- ID-nr.
- Fødselsdato
- Dødsdato
- Kjønn
- Om ku; inseminert? Ev. når?

Hundemateriell – utdanning av hundekvipasjer for bruk ved skadefellingsforsøk

Fylkesmennene i Hedmark og Oppland startet i 2012 et samarbeid med Scandinavian Working Dog Institute (SWDI) om trening og sertifisering av bandhunder for jakt og ettersøk av rovvilt.

Det er pr. nå totalt tre ekvipasjer i Hedmark, samt en-to ekvipasjer i Oppland som også benyttes av fellingslagene i Hedmark. Ferdighetsnivået til ekvipasjene kvalitetssikres gjennom en sertifiseringstest på 4 trinn. Det er ulikt hvor langt ekvipasjene har kommet på trinntestene. En ekvipasje som hadde hund godkjent på steg 4, mistet hunden i en ulykke sist høst. Pr. nå er en ekvipasje i gang med godkjenning på steg 4 og to ekvipasjer er godkjent på steg 3. Sporhunder fra dette utdanningsopplegget er brukt ved flere anledninger i løpet av de siste årene, og har også i noen tilfeller bidratt til felling i både Hedmark og Oppland.

Nåværende ekvipasjer i Hedmark og Oppland er:

Rolf Harald Østmo, Trysil,
tlf. 959 22 128

Knut Røise Olsen, Stange,
tlf. 474 15 288

Gunnar Helge Arnekleiv, Løten,
tlf. 480 73 566

Ylva Österstrøm, Gran, tlf. 480 37 178

Fylkesmannen oppfordrer de kommunale fellingslagene til å bruke disse ekvipasjene, slik at de får mer erfaring fra fellingsforsøk. Bruk av ekvipasjene belastes ikke den økonomiske rammen som er avsatt for fellingsforsøket.

Status for rovviltbestander

På rovdata.no finner du informasjon om biologi, forvaltning og forskning om de fire store rovdyrartene, samt kongeørn.

Brunbjørn

I 2016 ble det påvist 125 brunbjørner i Norge (3 færre enn i 2015). Av disse ble 46 registrert i Hedmark, fordelt på 28 hannbjørner og 18 binner (3 færre binner enn i 2015). De fleste binnene har tidligere vært påvist i Trysil og Engerdal, de senere årene har det også blitt registrert binner i Elverum, Åmot, Åsnes og Sør-Odal. 72 % av bjørnene er registrert i Hedmark tidligere. Antallet ynglinger av brunbjørn beregnes blant annet ut i fra binnenes hjemmeområdestørrelse. For Hedmark er det beregnet at det er 2,3 ynglinger. Bestandsmålet er tre. I 2016 ble 4 brunbjørner felt i forbindelse med skadefelling i Hedmark.

Gaupe

I 2016 ble det estimert 52 familiegrupper i Norge. Dette er estimert bestandsstørrelse før kvotejakt og før reproduksjonssesong. Det nasjonale bestandsmålet er på 65 årlige ynglinger. I Hedmark er det estimert et gjennomsnitt på 4,8 familiegrupper for de siste tre årene (2014: 4,5, 2015: 2,5 og 2016: 7,5). Ut fra tallene de siste årene, kan man slå fast at bestanden har vært i tilbakegang. Bestandsmålet for gaupe i Hedmark er 10 ynglinger. Det ble ikke åpnet for kvotejakt i 2016. En gaupe ble påkjørt av bil.

Jerv

I Hedmark er det våren 2017 (pr. 9/6) registrert 8 dokumenterte/antatte jerveynglinger. I prioriterte beiteområder i Engerdal og Tynset er det tatt ut to ynglinger (til sammen 4 valper og 1 tisper), samt at 2 voksne hanner og ei tisper er tatt ut ved ekstraordinært uttak. Bestandsmålet for jerv er fem ynglinger, snittet de siste tre årene er 10,3 ynglinger. Bestanden ligger over det fastsatte målet, det har vært fokus på å redusere den ned mot målsettingen. Under lisensfelling sist høst/vinter ble det felt 9 jerver i Hedmark, samt en jerv funnet død.

Ulv

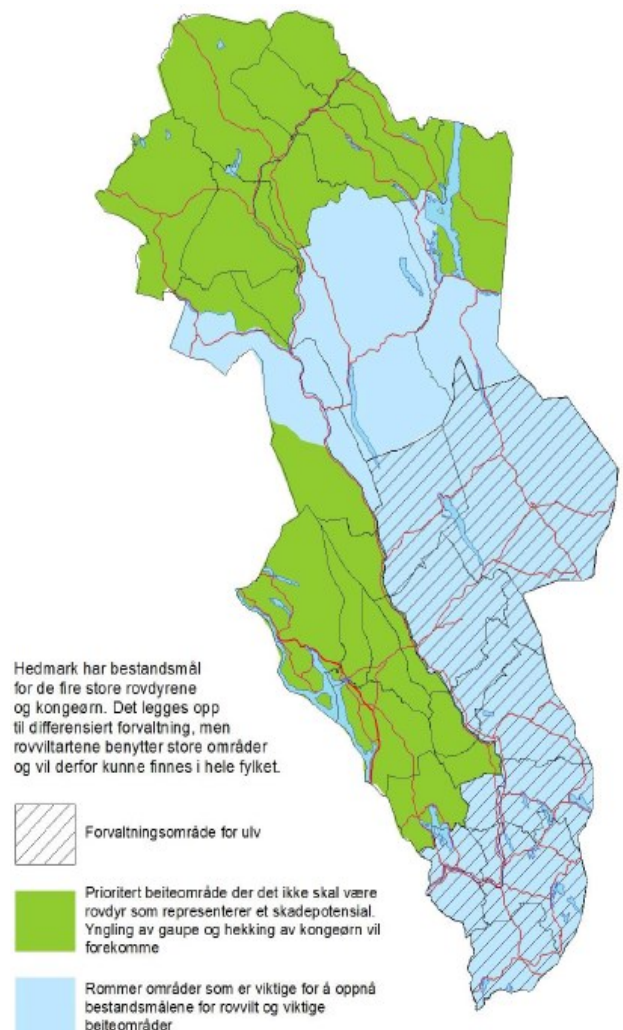
Ut fra siste offisielle statusrapport fra bestandsovervåking av ulv i Skandinavia vinteren 2016—2017 framgår det at det var totalt 7 grenserevir, og 4 ynglinger i helnorske revir. Tre av ynglingene var i revir som i sin helhet ligger i Norge (Osdalen, Julussa og Letjenna). Fra 1. oktober 2016 er det en kjent avgang på tolv ulver i Norge, hvorav åtte ved lisensjakt, en ved nødverge og tre tatt ut av SNO under skadefelling. Ti av disse er avlivet i Hedmark, sju under lisensjakt og tre i forbindelse med skadefelling.

Forvaltningsplan for rovvilt

Forvaltningsplanen legger føringer for bl.a. tildelingen av midler til forebyggende tiltak og terskel for skadefelling.

Forvaltningsplanen finner du på rovviltmyndndas hjemmeside:

<http://prosjekt.fylkesmannen.no/rovviltmyndndaihedmark>

Utvikling i antall sau og i antall sau på utmarksbeite i Hedmark

Saueholdet i Hedmark har hatt en positiv utvikling de siste årene, og verdiskapingen fra saueholdet økte med 18 millioner kroner fra 2010 til 2014 (Kilde: Verdiskaping i landbruk og landbruksbasert virksomhet i Hedmark). Det er likevel en nedgang i antall sau i Hedmark totalt sett den siste 15 års perioden.

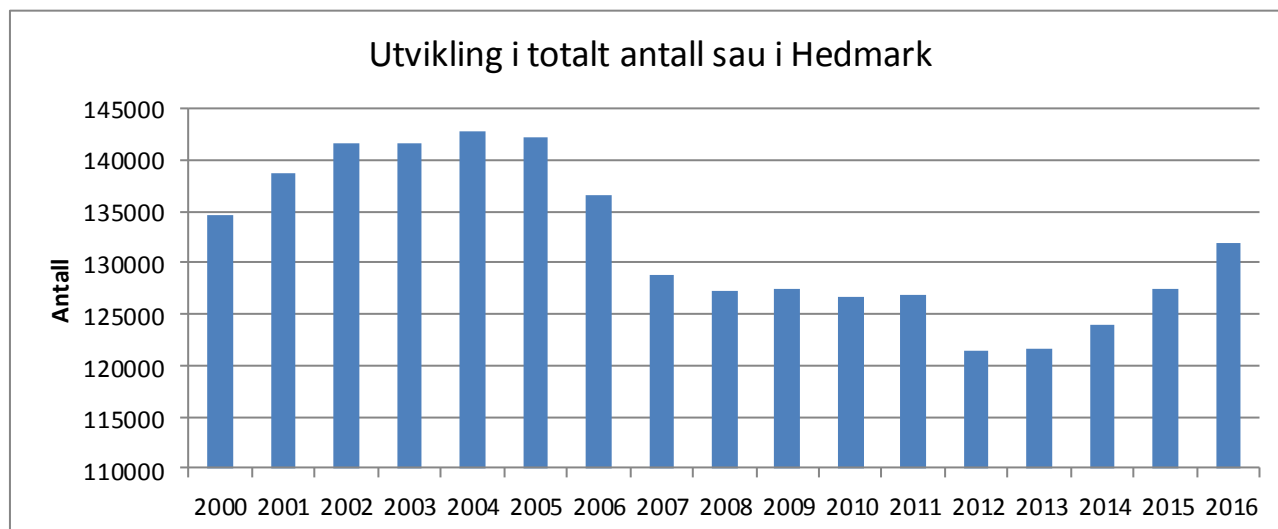

Fig. 2: Utvikling i antall sau totalt i Hedmark 2000 –2016 (statistikk fra søknader om produksjonstilskudd)

Det har vært en nedgang i antall sau på utmarksbeite i perioden 1995-2016. Kravet for å kunne søke utmarksbeitetilskudd er at sauene går på utmarksbeite i minst 5 uker, hoveddelen av det daglige grovfôropptaket til dyret skal skje ved beiting av utmark med tilfredsstillende beitemuligheter, resten kan være tilkjørt gras eller innhøstet grovfôr. Det er besetninger i Hedmark som går på inngjerdede utmarksarealer, som også inngår i statistikken nedenfor, selv om en kanskje ikke tenker på dette som tradisjonell utmarksbeiting.

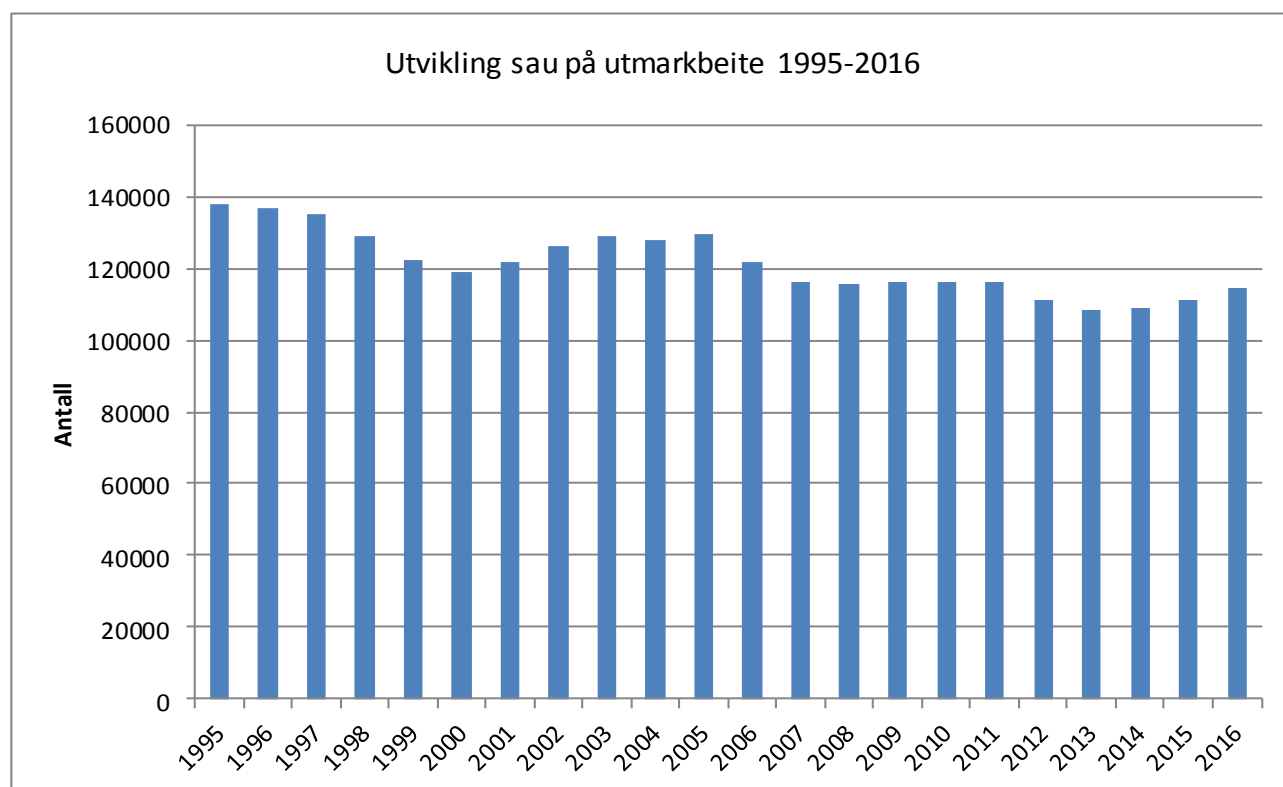

Fig. 3: Utvikling i antall sau på utmarksbeite totalt i Hedmark 2000 –2016 (statistikk fra søknader om produksjonstilskudd)

Regionvis utvikling i totalt antall sau og sau på utmarksbeite

I følge søknader om produksjonstilskudd opplever vi en økning i totalt antall sau i alle regioner. Dersom en ser nærmere på enkeltkommuner vil en se at Ringsaker er den kommunen som har hatt størst økning i antall sau de siste årene. Innenfor de enkelte regioner er det midlertid stor variasjon mellom kommunene. Utvikling i antall sau totalt og på utmarksbeite per kommune kan sees på fylkesmannens hjemmeside www.fmhe.no

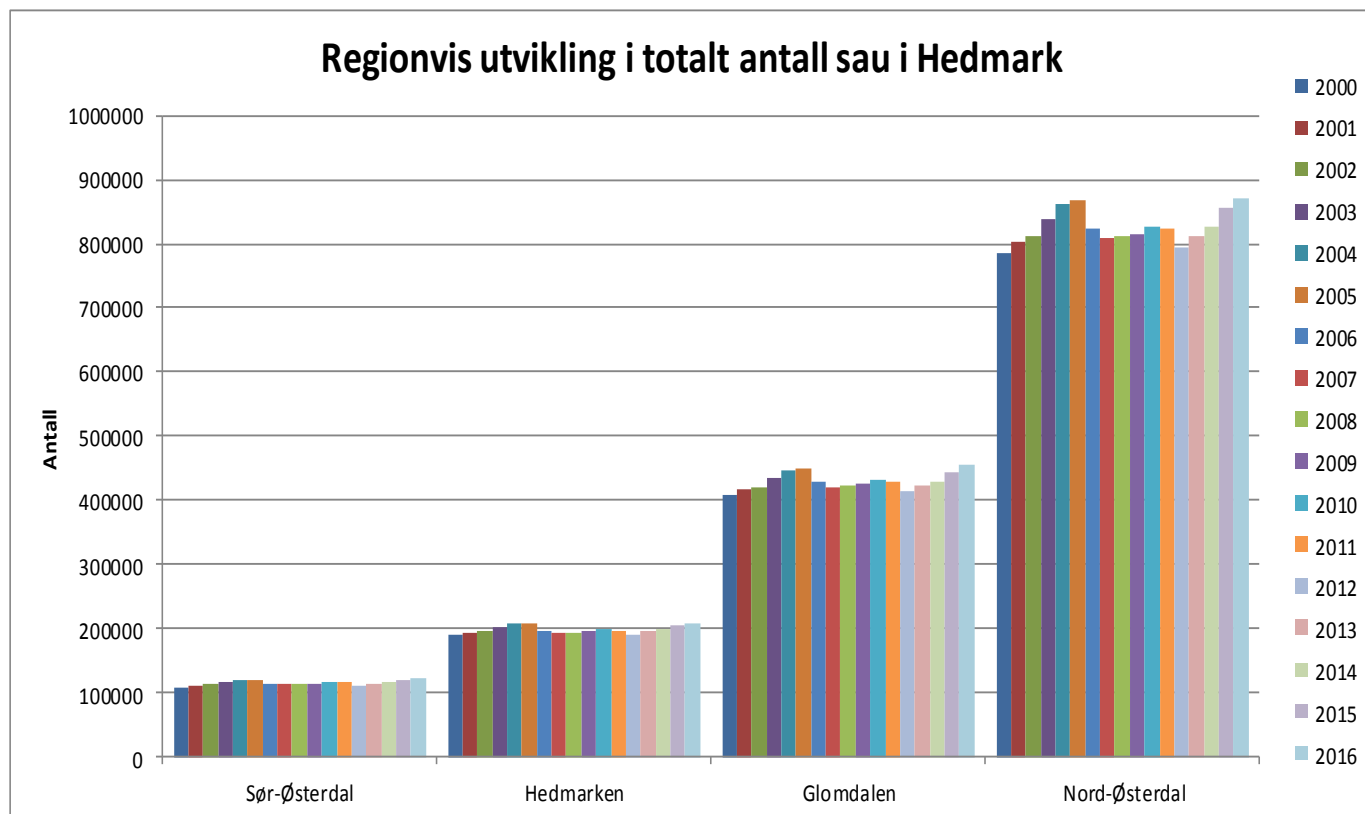

Fig 4: Utvikling i antall totalt i Hedmark 2000 –2016 (statistikk fra søknader om produksjonstilskudd)

I de fleste kommuner som er prioriterte for rovvilt har det vært en nedgang i antall dyr. Kommuner som ligger utenfor forvaltningsområdet for ulv, men som har hatt store tap til rovvilt over flere år ser man også en nedgang.

Det er en sterk nedgang i antall sau på utmarksbeite i Glomdalen og deler av Sør-Østerdal. Dette sees i sammenheng med at disse kommunene ligger helt eller delvis innenfor forvaltningsområdet for ulv og at det her er iverksatt tyngre forebyggende tiltak. Når en ser på tallene for Glomdalen og Sør-Østerdal skal en være klar over at i tallene inngår det besetninger som flyttes til utmarksbeite i Nord-Østerdal, og beiter som beiter innenfor store inngjerdede utmarksbeiter i Grue og i Trysil.

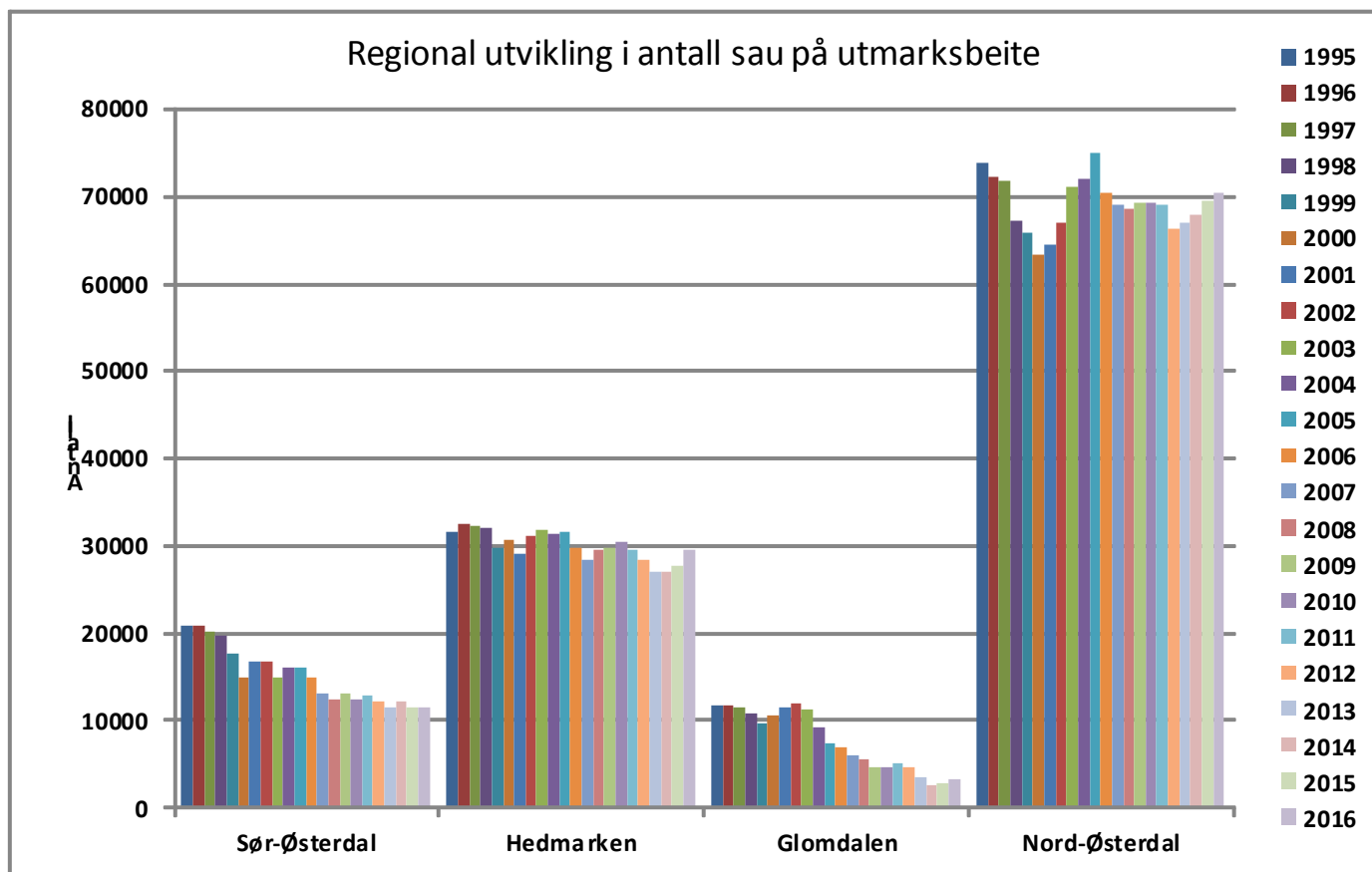

Fig 5: Utvikling i antall sau på utmarksbeite i Hedmark 2000 –2016 (statistikk fra søknader om produksjonstilskudd)

Utvikling i antall sau på utmarksbeite per kommune kan sees på fylkesmannens hjemmeside www.fmhe.no

Rovviltnemnda i Hedmark

Innen hver forvaltningsregion for rovvilt er det den regionale rovviltnemnda som har ansvar for at bestandene av rovvilt opprettholdes på det nivå som Stortinget har fastlagt. Rovviltnemnda i Hedmark består av 5 medlemmer som er oppnevnt fra Miljøverndepartementet etter forslag fra fylkeskommunen og sametinget. Sekretariatet for rovviltnemnda er lagt til fylkesmannen. Fylkesmannen har en rådgivningsfunksjon overfor nemnda, i tillegg til at Fylkesmannen utøver eget forvaltningsansvar innen rovviltforvaltningen.

Rovviltnemnda i Hedmark består av følgende personer:

Arnfinn Nergård

Reidar Åsgård

Berit Haveråen

Eli Wathne

Jon Anders Mortensson

Mer informasjon om rovviltnemnda og deres arbeid kan du lese på

<https://prosjekt.fylkesmannen.no/rovvilt/nemndaihedmark/>

KORT FORTALT!

Ved funn av kadaver der det er mistanke om rovviltskade:

- La kadaveret ligge mest mulig urørt, men dekk det til for å verne mot åtseletere.
- Notér kartreferanse (ev. avmerk på kart) og ta gjerne bilder. Merk stedet slik at det er lettere å finne igjen.
- Meld snarest fra til en av SNOs rovviltkontakter. Informer Fylkesmannen på vakttelefon 97029840. Drøft muligheten for akutte forebyggende tiltak, som for eksempel ekstraordinære tilsynsmidler.
- Dersom SNO konkluderer med at det er fredet rovvilt som har forvoldt skade på husdyr – vurder søknad om skadefellingstillatelse ut i fra skadeomfang og skadens alder. Kontakt Fylkesmannen på vakttelefon 97029840.

Fylkesmannen har myndighet til å gi tillatelse til skadefelling.

Dersom skadefellingsforsøk iverksettes, er tett dialog med kommunalt skadefellingslag, SNO og Fylkesmannen viktig.

STATENS NATUROPPSYN – HEDMARK		
Navn	Tlf. mobil	Hovedområde
Jon Horten	900 92 824	Tolga/Os
Ingebrigt Storli	977 06 936	Tynset
Egil Rune Slåen	913 96 360	Folldal
Sigrid Ekran	458 08 477	Folldal
Svein Erik Bjørke	970 41 796	Rendalen
Per Magne Opphus	917 14 053	Stor-Elvdal
Bjørnar Johnsen	970 63 383	Engerdal
Bjørn Tore Bækken	907 63 115	Trysil
Erling Ness	976 74 808	Åmot
Rune Bjørnstad	908 35 709	Midtfylket
Olaf Tørudbakken	950 31 065	Ringsaker
Simen Bredvold	918 27 296	Sør-fylket
Lars Gangås, Fellingsleder	416 10 881	Sør-Norge
Erik Ola Helstad, Felling	909 91 698	Sør-Norge
Eivind Faldet, rovviltmedarbeider	915 32 128	Hedmark
SNO-koordinator:		
Stein Arne Brendryen	482 59 027	Hedmark

Fylkesmannens vakttelefon for akutte situasjoner er åpen i tidsrommet fra

15. mai til 15. september.

Mandag til fredag: 08:00-21:00. Lørdag og søndag: 10:00-20:00

Utenom denne tiden kan du legge igjen en beskjed, så vil du bli kontaktet påfølgende dag.

Returadresse:

Fylkesmannen i Hedmark

Postboks 4034

2306 Hamar

Foto © Astrid Øversveen

Dette informasjonsbladet og andre
nyheter fra Hedmark finner du på internettadressen:

www.fylkesmannen.no/hedmark

Andre nyttige lenker:

www.fylkesmannen.no/rovviltsoknadssenter.miljodirektoratet.no

www.rovviltportalen.no

www.rovdata.no